

Lýðræði er menning
og verkfærin skipta máli

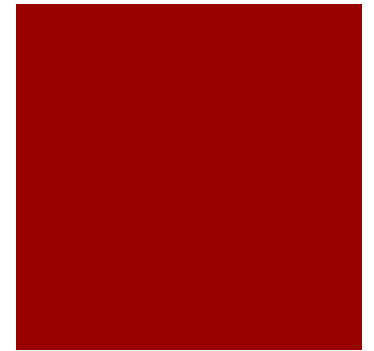
Er stundin núll?

- Ísland er stjórnaðsbundin lýðræðisríki með sjálfstæða dómstóla, þjóð meðal þjóða í alþjóðasamfélaginu. Réttarríkið hefur batnað.
- Ísland þarf: Víðsýni og langsýni
 - Skilja stöðu okkar í umheiminum og hætta að misskilja blinduð af goðsögnum
 - Raunsæi og jarðtengingu í stað pópúlisma
 - Siðferðilega forystu fyrir uppgjöri
- Hvernig fáum við lýðræðið til að virka fyrir Ísland?

Við búum í
lýðræðisríki en
þurfum að búa
það til á hverjum
degi

Lýðræði sem menning

- Hin **sívirku** skilyrði lýðræðislegra stjórnarháttanna:
 - a) Form: Valdpættir aðgreindir, mannréttindi virt, réttlátar kosningar, leikreglur um 4. valdið o.s.frv.
 - b) Aðferð til ákvarðana: Bindandi ákvarðanir í málum sem fólk er ósammála um séu afrakstur frjálsra skoðanaskipta og niðurstaða opinnar rökræðu þar sem ekki er talað niður til verðleika eða gildismats annarra
- Mælikvarðar við **allar aðstæður** í meðbyr og mótbyr
- Rugla **ekki** saman við **vinsældapólitík**; er **ábyrgð** þeirra sem stjórna með almannahagsmuni að leiðarljósi og til að efla samfélagið í heild.

Áveitur fyrir áhrif almennings: dæmi um beint lýðræði

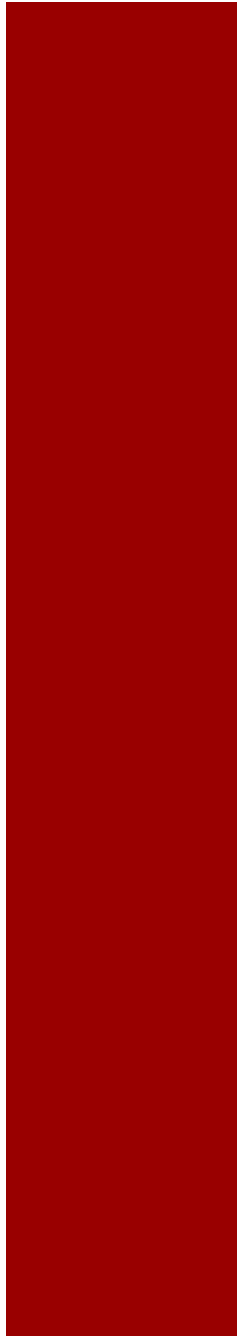
- Íbúakosning um skipulagsmál
 - um flugvöll í Reykjavík 2002
 - Um skipulag á Seltjarnarnesi
 - um álver í Hafnarfirði 2007
- Þjóðaratkvæðagreiðslur skv. stjórnarskrá
 - Um stofnun fullvalda ríkis 1918
 - Um þegnskylduvinnu
 - Um aðild að ESB?
- Almennar atkvæðagreiðslur um “venjuleg mál”
 - Hvernig?
 - Um hvaða mál?

- ábyrg stjórnvöld
- ábyrgir fjölmiðlar
- ábyrgur almenningur þ.m.t. fyrirtæki og samtök (e: civil society)

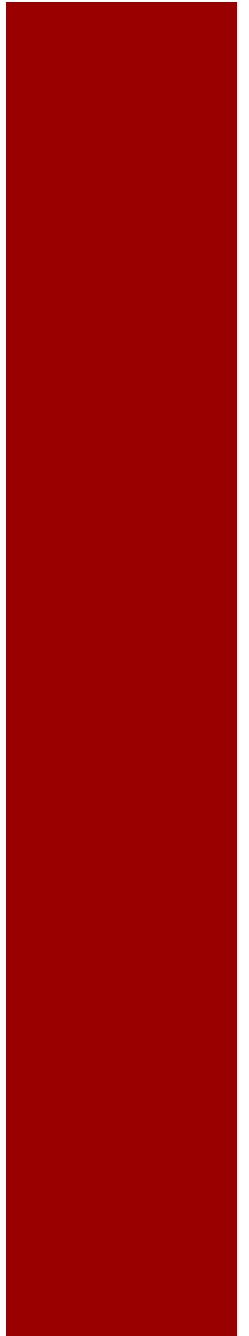
“Að fara vel
með vald”

Ákvarðanir, umboð og ábyrgð

Kosningaréttur
skal vera
almennur, beinn,
jafn og
leynilegur

Gegnsæi,
ábyrgð og traust
eru kröfurnar
sem kosningar
verða að
uppfylla

Kosningaæftirlit ÖSE um rafrænar kosningar (2008)

- Leikreglur skýrt ákveðnar í lögum verði a.m.k. að tryggja :
 1. Leynilegar kosningar
 2. 100% varnir gegn ytra inngripi eða tæknigalla (Dæmi um kerfishrun í Hollandi)
 3. Aðgangur að pappírs vottorðum sem staðfesti að einstaklingur hafi kosið og val hans sé rétt skrá
 4. Möguleiki á endurtalningu
 5. Skýr aðgreining á milli seljenda, gæðavotta og þeirra sem halda kosningar til að tryggja fulla ábyrgð ef kerfið bilar
- OSCE/ODHIR Discussion paper in preparation of guidelines for the observation of electronic voting

Kostirnir við rafrænar kosningar

- Bætt framkvæmd hefðbundinna kosninga
 - Aukin þátttaka?
 - Minni kostnaður?
 - Hraðari úrvinnsla?
 - Athuga skilyrði ÖSE
- Ný tegund vals og ákvörðunartöku
 - Forgangsröðun ekki val milli lista/einstaklinga/tillagna
 - Nýjar áveitur, nýtt umboð, ný ábyrgð
- Markmiðið að lýðræðið virki betur fyrir Ísland